

Економіка

УДК 331.556:330.341.1:004.738.5

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20489339>

**Монетизація інтелектуального капіталу в розподілених організаційних
структурах гіг-економіки**

Чернов Олексій Федорович,

аспірант, Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»,
Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0001-9811-5636>

Самко Олеся Олександрівна,

кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки, обліку і
оподаткування, Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
адміністрування, Національний університет «Чернігівська політехніка»,
Чернігів, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2274-0045>

Овсюченко Юрій Вікторович,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної
кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський
національний університет радіоелектроніки, Харків, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-0522-1799>

Прийнято: 14.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена активним розвитком гіг-економіки, поширенням платформених моделей зайнятості та трансформацією механізмів створення економічної вартості в умовах цифровізації економічних процесів. У сучасному цифровому середовищі

інтелектуальний капітал дедалі більше виступає ключовим ресурсом забезпечення конкурентоспроможності, інноваційної активності та економічної стійкості розподілених організаційних структур. Водночас децентралізований характер взаємодії, нестабільність платформених моделей праці та алгоритмізація управлінських процесів ускладнюють ефективне оцінювання, управління й монетизацію інтелектуального капіталу, що актуалізує необхідність розроблення нових теоретико-прикладних підходів до його економічної капіталізації. **Метою дослідження** є обґрунтування теоретико-прикладних засад забезпечення ефективної монетизації інтелектуального капіталу в умовах функціонування розподілених організаційних структур гіг-економіки. **Методи.** У процесі дослідження використано методи узагальнення, систематизації, структурно-функціонального аналізу, порівняльного підходу, аналітичного моделювання та логічного узагальнення для дослідження особливостей формування, оцінювання й монетизації інтелектуального капіталу у платформених моделях економічної взаємодії. **Результати.** Досліджено сутнісні характеристики інтелектуального капіталу у розподілених структурах гіг-економіки та визначено специфіку його формування в умовах цифрової координації праці. Виявлено вплив цифрових платформ, мережевої взаємодії та гнучких моделей зайнятості на процеси створення й монетизації інтелектуального капіталу. Обґрунтовано методичні підходи до оцінювання ефективності використання інтелектуального ресурсу з урахуванням економічних, поведінкових і цифрових параметрів професійної діяльності. Доведено, що ефективність монетизації інтелектуального капіталу дедалі більше залежить від цифрової адаптивності, мережевої інтеграції, репутаційної стійкості та здатності учасників платформеного середовища швидко реагувати на зміни ринкового попиту. Водночас виявлено ключові проблеми, серед яких домінують складність оцінювання нематеріальних

активів, залежність виконавців від алгоритмізованих механізмів платформ, нестабільність проєктної зайнятості та недостатній рівень правового захисту інтелектуальної праці. У висновках доведено доцільність впровадження прозорих систем цифрового оцінювання професійної ефективності, механізмів управління знаннями та інтегрованих інструментів аналітики інтелектуального капіталу у платформених структурах. Практичне значення результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів для підвищення ефективності управління інтелектуальними ресурсами та забезпечення стійкої монетизації професійних компетентностей у цифровому середовищі. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розвитком адаптивних моделей оцінювання інтелектуального капіталу, удосконаленням механізмів правового регулювання платформеної зайнятості та дослідженням впливу штучного інтелекту на трансформацію процесів цифрової монетизації інтелектуальної праці.

Ключові слова: *цифрові платформи, платформена зайнятість, інтелектуальні ресурси, мережеві бізнес-моделі, цифрова координація праці, економічна капіталізація, цифрова репутація.*

Monetization of intellectual capital in distributed organizational structures of the gig economy

Oleksii Chernov,

Postgraduate, Private Higher Education Establishment «European University»,

Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0001-9811-5636>

Olesia Samko,

PhD in Economics, Associate Professor, Department of Economics, Accounting and Taxation, Educational and Scientific Institute of Business, Economics and Administration, Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-2274-0045>

Yurii Ovsichenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of Economic Cybernetics and Management of Economic Security Department, Kharkiv National University of Radio Electronics, Kharkiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-0522-1799>

***Abstract.** The relevance of the study is determined by the active development of the gig economy, the expansion of platform-based employment models, and the transformation of mechanisms for creating economic value under conditions of economic digitalization. In the contemporary digital environment, intellectual capital is increasingly becoming a key resource for ensuring competitiveness, innovative activity, and economic sustainability of distributed organizational structures. At the same time, the decentralized nature of interaction, instability of platform labor models, and algorithmization of managerial processes complicate the effective evaluation, management, and monetization of intellectual capital, which actualizes the need to develop new theoretical and applied approaches to its economic capitalization. **The purpose** of the study is to substantiate the theoretical and applied foundations for ensuring effective monetization of intellectual capital under the functioning of distributed organizational structures of the gig economy. **Methods.** The study employs methods of generalization, systematization, structural-functional analysis, comparative approach, analytical modeling, and logical generalization to investigate the peculiarities of the formation, evaluation, and*

monetization of intellectual capital within platform models of economic interaction.

Results. *The essential characteristics of intellectual capital in distributed gig economy structures are investigated, and the specifics of its formation under conditions of digital labor coordination are determined. The influence of digital platforms, network interaction, and flexible employment models on the processes of creation and monetization of intellectual capital is identified. Methodological approaches to evaluating the efficiency of intellectual resource utilization, considering economic, behavioral, and digital parameters of professional activity, are substantiated. It is proved that the effectiveness of intellectual capital monetization increasingly depends on digital adaptability, network integration, reputational sustainability, and the ability of participants in the platform environment to respond rapidly to changes in market demand. At the same time, key problems are identified, among which the complexity of evaluating intangible assets, the dependence of performers on algorithmized platform mechanisms, instability of project-based employment, and the insufficient level of legal protection of intellectual labor dominate.*

Conclusions. *The expediency of implementing transparent systems of digital evaluation of professional efficiency, knowledge management mechanisms, and integrated analytical tools for intellectual capital within platform structures is proved. The practical significance of the obtained results lies in the possibility of applying the proposed approaches to improve the efficiency of intellectual resource management and ensure sustainable monetization of professional competencies in the digital environment. Prospects for further research are associated with the development of adaptive models for intellectual capital evaluation, improvement of legal regulation mechanisms for platform employment, and investigation of the influence of artificial intelligence on the transformation of digital monetization processes of intellectual labor.*

Keywords: *digital platforms, platform employment, intellectual resources, network business models, digital labor coordination, economic capitalization,*

digital reputation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифровізації економічних процесів та трансформації ринку праці гіг-економіка формує нові підходи до організації трудової діяльності, управління знаннями та створення вартості. Особливого значення набуває інтелектуальний капітал, який у розподілених організаційних структурах стає ключовим джерелом конкурентних переваг, інноваційної активності та економічної стійкості. Водночас специфіка гіг-моделей, що ґрунтуються на децентралізованій взаємодії учасників, платформеній координації та високій мобільності людського ресурсу, ускладнює процеси оцінювання, акумулювання та монетизації інтелектуального капіталу. Значна частина знань, цифрових компетентностей, креативних рішень і професійного досвіду учасників гіг-економіки залишається поза межами формалізованих механізмів управління активами, що знижує ефективність використання інтелектуального потенціалу та стримує довгостроковий розвиток платформених структур.

Актуальність проблематики посилюється необхідністю пошуку нових управлінських і економічних механізмів комерціалізації нематеріальних ресурсів в умовах нестабільності цифрового середовища, високої конкуренції та динамічних змін моделей зайнятості. Для сучасної економічної науки важливим завданням є обґрунтування підходів до монетизації інтелектуального капіталу в умовах розподіленої організації праці, тоді як для практики управління актуальним залишається формування інструментів, здатних забезпечити ефективне перетворення знань, цифрових навичок і творчих компетентностей учасників гіг-економіки у стабільний економічний результат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд сучасних досліджень свідчить про поступове формування наукового підґрунтя для аналізу

монетизації інтелектуального капіталу в розподілених організаційних структурах гіг-економіки. І. Скабара розглядає трансформацію стратегічного розвитку IT-підприємств на засадах концепції Agile, що є важливим для розуміння гнучких механізмів управління знаннями, компетенціями та інноваційними ресурсами в умовах децентралізованої праці [1]. Л. Червінська та співавтори аналізують цифрову зайнятість крізь призму сучасних фінансово-економічних ризиків, акцентуючи на нестабільності доходів, зміні трудових відносин і нових формах економічної залежності учасників цифрових платформ [2]. О. Сергієнко та співавтори обґрунтовують управління знаннями як джерело сталих конкурентних переваг, підкреслюючи перехід від індивідуальних компетенцій до організаційного know-how, що безпосередньо пов'язано з процесами капіталізації інтелектуальних ресурсів [3].

Важливий внесок у розкриття інтелектуального капіталу як чинника інноваційного розвитку зроблено у працях О. І. Гарафонової та співавторів, які пов'язують розробку стартап-проектів із нарощуванням інтелектуального капіталу, підвищенням конкурентоспроможності та розвитком управлінського потенціалу організації [4]. Н. Петренко досліджує інтелектуальну складову в гібридних моделях інноваційного процесу, що дає змогу розглядати інтелектуальний капітал не лише як ресурс, а як активний механізм створення нової цінності в умовах поєднання відкритих, мережевих і цифрових форматів інноваційної діяльності [5]. О. Заваденко акцентує увагу на інтелектуальній власності у креативному секторі економіки, окреслюючи перспективи та ризики її комерціалізації, захисту й використання як джерела доходу [6]. Т. О. Соболева та К. В. Якубова розглядають стратегічне управління інтелектуальними активами організації, що дозволяє поглибити розуміння управлінських механізмів перетворення знань, компетенцій і нематеріальних ресурсів на економічний результат [7]. Л. Хомутенко та А. Тупікіна узагальнюють міжнародний досвід розвитку інтелектуального капіталу й

окреслюють проблеми його формування в Україні, зокрема інституційні, управлінські та економічні бар'єри [8].

Зарубіжні дослідження розширюють цю проблематику через аналіз платформної економіки, цифрових активів і нових механізмів капіталізації знань. Н. ван Дорн (N. Van Doorn) та А. Беджер (A. Badger) показують, що в гіг-економіці цифрові платформи не лише організовують працю, а й продукують нові data assets, які стають прихованим джерелом економічної вартості [9]. А. Стаббс (A. Stubbs) пов'язує розвиток технокапіталізму з посиленням ролі нематеріальної економіки та концентрацією контролю над цифровими ресурсами, що є важливим для розуміння асиметрії монетизації інтелектуального капіталу між платформами та виконавцями [10]. А. Кіанто (A. Kianto) та співавтори актуалізують потребу оновлення теорії інтелектуального капіталу з урахуванням майбутніх горизонтів управління знаннями, цифровізації та нових організаційних форм [11]. М. Кенні (M. Kenney) та Дж. Зисман (J. Zysman) аналізують платформну економіку як простір реструктуризації капіталістичного накопичення, у якому цифрові платформи перетворюють організацію праці, доступ до ринків і механізми привласнення вартості [12].

Окремий напрям становлять праці, присвячені технологічним інструментам захисту, управління та монетизації інтелектуальних активів. С. Бонне (S. Bonnet) та Ф. Тойтеберг (F. Teuteberg) досліджують вплив блокчейну й технологій розподіленого реєстру на управління, захист, забезпечення прав і монетизацію інтелектуальної власності, що має особливе значення для розподілених організаційних структур [13]. Ф. Янг (F. Yang) та співавтори доводять зв'язок між цифровізацією, інтелектуальним капіталом і сталими відкритими інноваціями, підкреслюючи роль знань як чинника підвищення інноваційної результативності [14]. Ю. Янг (Y. Yang) розглядає культуру знань у постцифрову епоху та наголошує на необхідності переосмислення

знання як суспільного блага, що є важливим контрапунктом до суто ринкової логіки його монетизації [15].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми та постановка завдання. Незважаючи на активний розвиток досліджень у сфері цифрової економіки та платформеної зайнятості, проблематика монетизації інтелектуального капіталу в умовах розподілених організаційних структур залишається недостатньо комплексно розкритою. У наукових працях переважно увага зосереджується на технологічних або організаційних аспектах цифрової взаємодії, тоді як питання економічної капіталізації знань, цифрових компетентностей і професійної репутації в умовах гіг-економіки висвітлено фрагментарно. Недостатня розробленість цих аспектів ускладнює формування ефективних механізмів управління інтелектуальними ресурсами та їх стабільної монетизації у платформеному середовищі. Це актуалізує потребу в поглибленні наукових підходів до оцінювання інтелектуального капіталу, дослідження впливу цифрових платформ на процеси створення економічної вартості та обґрунтування практичних механізмів підвищення ефективності використання інтелектуального ресурсу в умовах гіг-економіки.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – розроблення теоретико-прикладних підходів до забезпечення ефективної монетизації інтелектуального капіталу в умовах функціонування розподілених організаційних структур гіг-економіки.

Завдання статті:

1. Визначити сутність інтелектуального капіталу та особливості його монетизації у гіг-економіці.
2. Обґрунтувати підходи до оцінювання ефективності використання інтелектуального капіталу в умовах платформеної зайнятості.
3. Виявити ключові проблеми та розробити рекомендації щодо підвищення ефективності монетизації інтелектуального капіталу у цифровому

середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелектуальний капітал у розподілених організаційних структурах гіг-економіки виступає ключовим фактором створення економічної вартості в умовах цифрової координації праці та платформеної взаємодії. Його специфіка полягає у високій динамічності, мережевому характері формування та залежності від цифрових механізмів обміну знаннями, професійними компетентностями й інформаційними ресурсами. У гіг-економіці інтелектуальний капітал формується не лише всередині організації, а й у процесі взаємодії між платформами, незалежними виконавцями та цифровими спільнотами (табл. 1).

Таблиця 1

Сутнісні характеристики інтелектуального капіталу у розподілених організаційних структурах гіг-економіки

Компонент	Сутнісна характеристика	Прояв у гіг-економіці	Функціональне значення
Людський	Сукупність знань, професійних навичок, цифрових компетентностей і творчого потенціалу	Фриланс, дистанційна зайнятість, проектна співпраця	Формування інноваційного та продуктивного потенціалу
Структурний	Цифрові механізми організації, управління знаннями та інформаційна інфраструктура	Онлайн-платформи, системи управління взаємовідносинами з клієнтами (Customer Relationship Management, CRM), алгоритми координації	Забезпечення стабільності та масштабованості взаємодії

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Комунікаційний	Система мережевих зв'язків і цифрової взаємодії між учасниками	Платформені спільноти, рейтингові системи, цифрові канали комунікації	Підвищення швидкості обміну знаннями та координації
Репутаційний	Рівень довіри, цифрової репутації та професійного визнання	Онлайн-рейтинг, відгуки клієнтів, портфоліо виконавців	Вплив на конкурентоспроможність і монетизацію послуг
Інноваційний	Здатність генерувати та інтегрувати нові ідеї й цифрові рішення	Розроблення цифрових продуктів, креативні сервіси, автоматизація процесів	Забезпечення розвитку платформених бізнес-моделей

Джерело: сформовано автором на основі [2, с. 486; 3; 5, р. 6; 7, с. 378; 8, с. 74; 9, р. 1481; 10, р. 37; 11, р. 58; 12, р. 63].

У практиці сучасної гіг-економіки ефективність монетизації інтелектуального капіталу дедалі більше визначається не обсягом матеріальних ресурсів, а швидкістю трансформації знань і цифрових компетентностей у ринковий результат [2, с. 486]. Для платформених компаній людський капітал фактично виступає основою формування вартості послуг, оскільки саме професійні навички виконавців забезпечують створення інтелектуального продукту – від інформаційно-комунікаційних технологій (Information and Communication Technologies, ICT) розробок і цифрового дизайну до консалтингових та аналітичних послуг. Водночас структурний компонент дозволяє масштабувати результати інтелектуальної діяльності через цифрові алгоритми координації, автоматизовані системи підбору виконавців та механізми управління даними [12, р. 63]. Наприклад, у міжнародних фриланс-платформах ефективність взаємодії забезпечується алгоритмами, які аналізують професійний рейтинг, швидкість виконання

завдань і попередній досвід співпраці, що мінімізує транзакційні витрати та прискорює прийняття управлінських рішень.

Особливого значення у сучасних умовах набуває репутаційний капітал, який у цифровому середовищі фактично перетворюється на економічний актив. Система відгуків, рейтингів і цифрової довіри безпосередньо впливає на доступ виконавця до високооплачуваних проєктів та формує його конкурентну позицію на платформі. У результаті професійна репутація стає інструментом капіталізації знань і компетентностей без необхідності формальної інтеграції працівника до організаційної структури компанії. Одночасно комунікаційний та інноваційний компоненти забезпечують прискорення обміну ідеями, колективне створення цифрових продуктів і швидку адаптацію бізнес-моделей до змін ринку. Саме тому в умовах гіг-економіки інтелектуальний капітал дедалі більше набуває ознак мережевого ресурсу, економічна цінність якого формується через інтеграцію цифрових технологій, професійної мобільності та платформених механізмів взаємодії.

Цифрові платформи та мережеві механізми взаємодії суттєво трансформують процеси створення й монетизації інтелектуального капіталу, змінюючи традиційні підходи до організації праці, координації економічної діяльності та розподілу вартості. У гіг-економіці саме цифрове середовище забезпечує інтеграцію професійних компетентностей, інформаційних ресурсів і творчого потенціалу учасників у єдину систему економічної взаємодії. Гнучкі моделі зайнятості сприяють прискоренню обігу знань, підвищенню адаптивності виконавців до ринкових змін та розширенню можливостей комерціалізації цифрових навичок у глобальному середовищі (табл. 2).

Таблиця 2

Вплив цифрових платформ і гнучких моделей зайнятості на монетизацію інтелектуального капіталу у гіг-економіці

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Чинник впливу	Характер трансформації	Практичний прояв у цифровому середовищі	Економічний результат
Платформізація діяльності	Перехід до цифрової координації економічної взаємодії	Використання онлайн-платформ для пошуку замовлень і виконавців	Зниження транзакційних витрат та прискорення обігу послуг
Мережева взаємодія	Формування динамічних професійних зв'язків	Спільна робота у цифрових командах та професійних спільнотах	Підвищення швидкості обміну знаннями й генерації інновацій
Гнучка зайнятість	Диверсифікація моделей трудової участі	Проектна робота, фриланс, короткострокові контракти	Розширення можливостей монетизації професійних компетентностей
Алгоритмізація управління	Використання цифрових алгоритмів для координації процесів	Автоматизований розподіл завдань і рейтингові механізми	Оптимізація продуктивності та ефективності взаємодії
Глобалізація цифрового ринку	Усунення територіальних обмежень економічної діяльності	Міжнародне залучення виконавців і клієнтів	Зростання ринкової вартості інтелектуальних послуг

Джерело: сформовано автором на основі [1; 2, с. 489; 5, р. 9; 6; 9, р. 1486; 10, р. 39; 12, р. 67; 13, р. 241; 14].

У сучасній гіг-економіці цифрові платформи не лише забезпечують технічну координацію взаємодії між учасниками ринку, а й формують нову модель економічної капіталізації знань, у якій інтелектуальний капітал стає безпосереднім об'єктом цифрової монетизації. Практика функціонування міжнародних платформ у сферах ІСТ, цифрового маркетингу, консалтингу та креативних індустрій демонструє, що економічна результативність виконавця

дедалі більше залежить від його здатності інтегрувати професійні компетентності у високошвидкісні мережеві процеси [1]. За таких умов конкурентною перевагою виступає не лише рівень кваліфікації, а й швидкість адаптації до змін попиту, ефективність цифрової комунікації та спроможність підтримувати стабільну професійну активність у декількох проєктних середовищах одночасно.

Особливого значення набуває алгоритмізована система координації праці, яка забезпечує автоматизоване зіставлення професійних компетентностей виконавця із запитом клієнтів. Наприклад, у платформених моделях фрилансу алгоритми враховують не лише формальні характеристики профілю, а й поведінкові показники – швидкість відповіді, рівень завершення проєктів, стабільність рейтингу, частоту повторних замовлень та оцінки клієнтів [13, р. 241]. У результаті цифрова репутація перетворюється на економічний інструмент управління доступом до ринку, а сам процес монетизації інтелектуального капіталу набуває ознак безперервного цифрового оцінювання професійної ефективності.

Водночас мережева взаємодія суттєво прискорює процеси поширення знань і колективного створення інноваційних рішень. У практиці розподілених команд дедалі частіше використовуються цифрові середовища спільної роботи, у межах яких аналітики, програмісти, дизайнери та маркетологи можуть одночасно формувати єдиний інтелектуальний продукт незалежно від територіального розташування. Це створює передумови для масштабування інтелектуального капіталу без істотного збільшення матеріальних витрат та дозволяє платформам оперативно адаптувати бізнес-моделі до змін ринкової кон'юнктури. Саме тому у сучасних умовах цифрові платформи дедалі більше виконують роль не посередника між виконавцем і клієнтом, а повноцінного механізму економічної трансформації знань, цифрових компетентностей і професійної взаємодії у ринкову вартість.

Оцінювання ефективності використання інтелектуального капіталу в умовах децентралізованої організації праці потребує комплексного врахування економічних, поведінкових і цифрових параметрів професійної діяльності. У платформених моделях зайнятості результативність інтелектуального ресурсу визначається не лише обсягом виконаних завдань, а й рівнем мережевої інтеграції, адаптивності до змін цифрового середовища та ефективністю взаємодії у розподілених командах (табл. 3).

Таблиця 3

Методичні підходи до оцінювання ефективності використання інтелектуального капіталу в умовах децентралізованої організації праці

Методичний підхід	Аналітична основа оцінювання	Інструментарій реалізації	Управлінська цінність
Результативний	Оцінювання економічного ефекту використання інтелектуального ресурсу	Показники доходності, продуктивності та вартості цифрових послуг	Визначення економічної ефективності інтелектуальної діяльності
Компетентнісний	Аналіз рівня професійних і цифрових компетентностей	Матриці навичок, цифрові профілі, системи сертифікації	Виявлення потенціалу професійного розвитку
Поведінковий	Дослідження ефективності цифрової трудової взаємодії	Аналітика активності, рейтингові механізми, оцінка залученості	Оцінювання стабільності та якості професійної діяльності
Мережевий	Аналіз інтенсивності професійних зв'язків та обміну знаннями	Соціально-мережевий аналіз, цифрові комунікаційні метрики	Визначення рівня інтеграції у професійне середовище
Адаптивний	Оцінювання здатності до	Моніторинг гнучкості зайнятості та	Підвищення стійкості до

	швидкої реакції на зміни ринку	швидкості виконання проєктів	динаміки цифрового середовища
--	--------------------------------	------------------------------	-------------------------------

Джерело: сформовано автором на основі [3; 5, р. 11; 7, с. 381; 8, с. 82; 10, р. 41; 11, р. 61; 13, р. 252; 14; 15, р. 236].

Оцінювання інтелектуального капіталу дедалі більше орієнтується на аналіз цифрової ефективності та здатності виконавця створювати економічну цінність у нестабільному проєктному середовищі. Для платформених структур критично важливим стає не лише фіксування кінцевого результату роботи, а й дослідження процесу формування цього результату – швидкості професійної реакції, інтенсивності взаємодії з командою, здатності інтегрувати нові цифрові інструменти та підтримувати стабільну продуктивність у різних форматах зайнятості [5, р. 11]. Саме тому сучасні системи оцінювання поступово трансформуються у багаторівневі аналітичні моделі, які поєднують економічні показники із цифровими поведінковими метриками.

Наприклад, у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (Information and Communication Technologies, ICT) або цифрового консалтингу ефективність використання інтелектуального капіталу часто визначається через комплекс індикаторів – середній час виконання проєктів, рівень повторних замовлень, стабільність професійного рейтингу, інтенсивність взаємодії у командних середовищах та динаміку освоєння нових компетентностей. Практика міжнародних платформ демонструє, що виконавці з високими показниками цифрової адаптивності та комунікаційної активності мають значно вищу економічну результативність навіть за однакового рівня професійної кваліфікації [14]. Це свідчить про зміщення акценту з формального оцінювання навичок на аналіз здатності ефективно функціонувати в умовах безперервної цифрової взаємодії.

Водночас мережевий підхід дозволяє оцінити не лише індивідуальний внесок фахівця, а й його роль у формуванні колективного інтелектуального

ресурсу. У розподілених командах ефективність діяльності дедалі більше залежить від швидкості обміну знаннями, участі у спільному розв'язанні професійних завдань та здатності координувати взаємодію між учасниками цифрових проєктів [8, с. 82]. У результаті методичні системи оцінювання інтелектуального капіталу перетворюються на інструмент стратегічного управління платформеною продуктивністю, що забезпечує підвищення гнучкості бізнес-моделей, оптимізацію використання цифрових компетентностей і стабільну монетизацію інтелектуального ресурсу в умовах високої динаміки гіг-економіки.

Монетизація інтелектуального капіталу в розподілених структурах гіг-економіки супроводжується низкою взаємопов'язаних наукових і практичних проблем, зумовлених специфікою цифрової координації праці та нестабільністю платформених моделей зайнятості. Однією з ключових проблем є складність об'єктивного оцінювання вартості інтелектуального капіталу, оскільки значна частина знань, цифрових компетентностей і творчих результатів не піддається точному кількісному вимірюванню [6]. Це ускладнює визначення економічної ефективності інтелектуальної діяльності та формування справедливих механізмів розподілу доходів між платформами й виконавцями.

Суттєвою проблемою залишається залежність процесів монетизації від алгоритмів цифрових платформ, які визначають доступ до замовлень, рейтингові позиції та рівень видимості виконавців у цифровому середовищі. Непрозорість таких механізмів створює ризики алгоритмічної дискримінації, нестабільності доходів і посилення економічної залежності працівників від платформених операторів [10, р. 37]. Водночас короткостроковий характер проєктної зайнятості часто орієнтує виконавців на швидку комерціалізацію навичок замість довгострокового професійного розвитку, що може призводити до фрагментації знань і зниження інноваційного потенціалу.

Проблемним залишається і недостатній рівень правового захисту інтелектуальної праці у цифровому середовищі. Відсутність чітких механізмів регулювання авторських прав, цифрової репутації та використання результатів інтелектуальної діяльності підвищує ризики несанкціонованого копіювання контенту й втрати контролю над інтелектуальними активами. Додатковим фактором є цифрова нерівність, яка обмежує можливості окремих фахівців щодо доступу до міжнародних платформ, сучасних технологій і глобальних ринків послуг [1]. У результаті ефективність монетизації інтелектуального капіталу дедалі більше залежить не лише від професійних компетентностей, а й від рівня цифрової інтеграції, репутаційної стійкості та адаптивності до алгоритмізованого середовища гіг-економіки.

Підвищення ефективності управління та монетизації інтелектуального капіталу у платформених моделях гіг-економіки потребує впровадження комплексних організаційних, технологічних і аналітичних механізмів, орієнтованих на посилення економічної цінності цифрових компетентностей та результатів інтелектуальної діяльності. Одним із ключових напрямів є формування прозорих систем цифрового оцінювання професійної ефективності, які мають враховувати не лише рейтингові показники, а й якість виконання проєктів, рівень інноваційності рішень, стабільність професійної взаємодії та здатність виконавців до адаптації в умовах змінного попиту. Це сприятиме зниженню ризиків алгоритмічної упередженості та забезпечить більш об'єктивну монетизацію інтелектуального ресурсу.

Важливим практичним напрямом є інтеграція систем управління знаннями та цифрових механізмів накопичення професійного досвіду в межах платформених екосистем. Використання цифрових баз компетентностей, інструментів аналітики професійної активності та персоналізованих моделей розвитку дозволить платформам ефективніше ідентифікувати інтелектуальний потенціал виконавців та оптимізувати процеси розподілу

проектів. Доцільним також є впровадження механізмів стимулювання довгострокової професійної співпраці через системи цифрової лояльності, бонусні моделі та підтримку професійної репутації учасників.

Для підвищення стійкості монетизації інтелектуального капіталу необхідним є посилення правового захисту результатів інтелектуальної діяльності у цифровому середовищі. Практичне значення матиме розроблення уніфікованих механізмів захисту цифрового контенту, авторських прав і професійної репутації виконавців, а також удосконалення нормативного регулювання платформеної зайнятості. Одночасно важливо забезпечити розвиток цифрової інфраструктури та професійних програм підвищення кваліфікації, що сприятиме розширенню доступу фахівців до міжнародних ринків послуг і підвищенню конкурентоспроможності інтелектуального капіталу в умовах глобалізації гіг-економіки.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що в умовах розвитку гіг-економіки інтелектуальний капітал перетворюється на ключовий ресурс формування економічної вартості, а цифрові платформи – на основний механізм його координації та монетизації. Доведено, що ефективність використання інтелектуального капіталу у розподілених структурах визначається не лише рівнем професійних компетентностей, а й швидкістю мережевої взаємодії, цифровою адаптивністю, репутаційною стійкістю та здатністю інтегруватися у платформене середовище. Обґрунтовано доцільність використання комплексних методичних підходів до оцінювання інтелектуального капіталу, які враховують економічні, поведінкові та цифрові параметри професійної діяльності.

Виявлено, що основними проблемами монетизації інтелектуального капіталу є складність оцінювання нематеріальних активів, залежність виконавців від алгоритмів платформ, нестабільність проектної зайнятості, недостатній правовий захист інтелектуальної праці та ризики цифрової

нерівності. Доведено, що непрозорість рейтингових механізмів і висока динаміка цифрового ринку ускладнюють формування стабільних моделей довгострокової капіталізації знань і професійних компетентностей.

Практичне значення результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо впровадження прозорих систем цифрового оцінювання професійної ефективності, механізмів управління знаннями та інструментів аналітики інтелектуального капіталу у платформених структурах. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язувати з розвитком адаптивних моделей оцінювання інтелектуального капіталу, удосконаленням правового регулювання платформеної зайнятості та дослідженням впливу штучного інтелекту на процеси цифрової монетизації інтелектуальної праці.

Список використаних джерел

1. Скабара І. Трансформація процесу формування стратегії розвитку ІТ-підприємств на засадах концепції Agile. *Економіка та суспільство*. 2026. № 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-40>.

2. Червінська Л., Каліна І., Червінська Т., Бенедисюк М., Парфентьева О., Миленський В. Цифрова зайнятість: сучасні реалії та фінансово-економічні ризики. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2025. Т. 3, № 62. С. 481–494. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.62.2025.4715>.

3. Сергієнко О., Тонєва К., Христофорова О. Управління знаннями як джерело сталих конкурентних переваг: від компетенцій до know-how. *Економіка та суспільство*. 2025. № 81. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-110>.

4. Гарафонова О. І., Лазаренко Ю. О., Маргасова В. Г., Яценко І. В. Розробка стартап-проєкту як основа розвитку інтелектуального капіталу, менеджменту та підвищення конкурентоспроможності. *Вісник Хмельницького*

національного університету. *Економічні науки*. 2020. № 6. С. 187–193. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-288-6-31>.

5. Петренко Н. Інтелектуальна складова у гібридних моделях інноваційного процесу: концептуальний аналіз. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2025. Vol. 4, № 5. P. 1–15. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20250405.01>.

6. Заваденко О. Інтелектуальна власність в креативному секторі економіки: перспективи і виклики. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-35>.

7. Соболева Т. О., Якубова К. В. Стратегічне управління інтелектуальними активами організації. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2020. Вип. 4, № 92. С. 375–384. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve4202033>.

8. Хомутенко Л., Тупікіна А. Інтелектуальний капітал: міжнародний досвід та проблеми розвитку в Україні. *Migration & Law*. 2024. Т. 4, № 4. С. 69–91. DOI: <https://doi.org/10.32752/2786-5185-2024-4-4-69-91>.

9. Van Doorn N., Badger A. Platform capitalism's hidden abode: Producing data assets in the gig economy. *Antipode*. 2020. Vol. 52, № 5. P. 1475–1495. DOI: <https://doi.org/10.1111/anti.12641>.

10. Stubbs A. Technocapitalism, the intangible economy, and economic centralization. *Perspectives on Global Development and Technology*. 2020. Vol. 19, № 1–2. P. 32–44. DOI: <https://doi.org/10.1163/15691497-12341538>.

11. Kianto A., Cabrilo S., Hussinki H. Futurizing intellectual capital theory to uncover pertinent and unexplored horizons. In: Bratianu C., Handzic M., Bolisani E. (eds.). *The Future of Knowledge Management*. Knowledge Management and Organizational Learning. Vol. 12. Cham: Springer, 2023. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-38696-1_4.

12. Kenney M., Zysman J. The platform economy: restructuring the space of capitalist accumulation. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2020. Vol. 13, № 1. P. 55–76. DOI: <https://doi.org/10.1093/cjres/rsaa001>.
13. Bonnet S., Teuteberg F. Impact of blockchain and distributed ledger technology for the management, protection, enforcement and monetization of intellectual property: a systematic literature review. *Information Systems and e-Business Management*. 2023. Vol. 21. P. 229–275. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10257-022-00579-y>.
14. Yang F., Luo C., Pan L. Do digitalization and intellectual capital drive sustainable open innovation of natural resources sector? Evidence from China. *Resources Policy*. 2024. Vol. 88. Article 104345. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2023.104345>.
15. Yang Y. Knowledge culture in the postdigital era: reclaiming knowledge as a public good. *Educational Philosophy and Theory*. 2026. Vol. 58, № 3. P. 227–248. DOI: <https://doi.org/10.1080/00131857.2025.2584739>.